

Nro. 4.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juliusnak 14-dik napján 1795.
esztendőben.*

B é c s.

Egy olly reménytelen — szomorú — gyászos —
és szivet keserítő hírrel köszön bé a' jelen-
való M. Kurir maga Érd. Olvasóinak, mellynek
hallására mind a' két Magyar Hazának fülei meg-
tsendülnek — minden nemzete bóldogságát szere-
tő jó hazafiút gyázba borít, 's keserű könnyhulla-
tásoknak patakait fatsar ki szemeiből. **SÁNDOR**
LEOPOLD Austriai fő hertzeg, Felséges kirá-
lyunknak kedves testvére. — Magyar Országnek
Nádorispánya — közbenjárója — édes atya —
nemzetünknek leg nagyobh dísze — drága szeme-
fénye és bóldogítója, a' leg közelebb múlt szom-
baton, dél után két órakor, a' *Laxemburgi Cs.*
nyári mulató palotában — fájdalom — meg ha-

D

lázozott — ifjúságának leg szebb virágjában — be-
tses életének 23-dik esztendejében. Ennek a' meg-
bóldogúlt, igen jó, kegyes, és Nestori esztendő-
re méltó úrnak meg hidegült teste, tegnap dél
előtt ide bé hozattatván szokott uniformis magyar
köntösében, a' Cs. udvari kápolnában ki terített,
estéli 7 és 8 óra közt pedig, tábori siket muzsika
szó alatt a' Kaputzinusok klastromába kísértetvén,
az ott lévő Cs. kriptában el hűnyt ősei, szülei és
rokonjai mellé helyhez tetett.

Békességes, és háborús Környülállások.

Gróf Clerfayt fő hadi vezér által ment már
Svetzingeni fő kvártélyába, a' hadi Cancellaria
pedig *Heidelbergába*; az *elsőbb* alatt sok Cs. Kir.
seregek gyüllenek ölzve, kétség kívül a' taborba
való szállás végett. *Neuwied* várasa felett sok
reduták, és battériák készítettnek, és 20 ezer em-
berből álló armádia fog ott is le telepedni. Az
által ellenben fekvő Fr. armádia is sok seregek-
kel szaporitatott, melly miatt nagy nyughatatlan-
ságok közt vagynak a' lakosok, félvén az ellen-
ségnek *Rénuson* való által jövetelétől.

Mühlheimnél Basilea mellett tanyázik a' *Con-*
de hertzeg armádiája, a' mellyhez minden órán
váratik *XVIII Lajos* király. Az *Artésiai* Gróf
a' *Wendei* osztályba készül menni, holott na-
gyon szaporodik a' Rojalistáknak száma. A' pa-
trióta seregektől sok katonák szöknek által hoz-
zájuk. *Lyon* mellett 30 ezer ember mondatik egy
tsupporton lenni, kiknek fele emigránsokból áll,
és mindnyájan az előbbi monarchiának visszsa ál-
litására igyekeznek.

A' *Wendei* osztályban mind jobban jobban
nevekedik a' belső háborúnak tüze, és már gya-
korta való tsatazások estek a' republikánusok és
Rojalisták közt. Ha egy helyett meg verettetnek
is a' *Chouánok*, ismét másutt ütik ki fejeiket, és
egészlen el borították *St. Málónak* környékét. A' ho-

va fordúlnak mindenütt sok követőket kapnak, azokat, a' kik velek tartani nem akarnak vagy ki puztíttyák, vagy pedig meg öldösik. Az Angliából küldetett emigránsoknak serege szerentsésen ki szállott a' Fr. foldre, és már most ölzve akarják magokat a' Wendeistákkal, és Chouánokkal kaptsolni, 's egyes erővel hadakozni a' republikánusok ellen.

Az Austriai Belgyiomi levelek békességes hírrel hízkelkednek az olvasóknak, 's azt mondják, hogy nem sokára meg békélnek az egyesült hatalmasságok a' Fr. nemzettel. Ezt is hozzá teszik, hogy napnyugoti Flandrián kívül egész Belgiumot vizsgálja adják a' Frantziák az Austriai háznak, és a' *Nieuporti* 's *Ostendei* kikötő helyeken kívül semmit egyebet nem kívánnak hadi költségeiknek ki pótoltatására. Állatásoknak valóságát az által akarják meg bizonyítani, hogy a' háború alatt el puztítatott Belgyiomi várakat tellyességgel nem építik, sőt a' *Namuri* erős várat egészlen földig le akarják rontani. Azzal is támogattyák vélekedéseknek valóságát, hogy a' Belgiumban lévő Fr. nemzeti képviselők keményen sürgetik a' tartományokra, és városokra vettetett hadi sattsoknak le fizetését.

Olasz Ország.

Genuából 20-dik Junii. Minap négy ide való hajók, a' mellyeken Fr. emigránsok vóltanak, szállottak bé a' *Nizzai* kikötő helybe, holott leg ottan el fogattatván az emigránsok több hasonló emigrált, de titkon honnyaikba vizsgálta tért társaikkal együtt a' *Grassei* katona Commissió kezébe adattak. A' *Nizzában* lévő nemzeti képviselők meg hamisitották egy hirdetmény által azon költött hírt, hogy a' Frantzia respublika a' *Nizzai* Grófságot, és *Sabaudiai* hertzegeget vizsgálja akarná adni előbbi törvényes urának; sőt azt bizonyíttyák, hogy mind a' kettőt ölzve akarják kaptsolni a' Fr. respublikával.

A' mi földünk, *úgymond ez a' Génuai levél,* leszen az egyesült Austriai-Szárdiniai, és Fr. ármádiák közt való véres tsatáknak helyévé, mivel ámbár protestált légyen is a' Génuai Tanács az Austriai seregeknek oda lett bé menetelek ellen, még is mindazáltal semmit nem tehetett, sőt azt a' választ vette *Devins* hadi Tármestertől, hogyha ennekelötte elztendővel szabad volt a' Fr. seregeknek oda bé menni, szabad most a' Cs. K. ármádiának is. Ennek külső vigyázaton álló seregei szüntelen való apró tsatákban vagynak a' Frantziákkal, a' kik ugyan 12 ezernél többre még most nem mennek, de mindennap újjabb újjabb seregek jutnak hozzájuk. Fő kvártélyokat *Finaleba* akarják által tenni, holott sok eleség és muníció gyűjtetett ölzve.

Méltó leszen *Devins* hadi Tármesternek a' Génuai respublikához küldött pro memoriáját, és az arra adatott választ a' Publikummal közleni. Mivel, *úgymond Devins* hadi Tármester, a' Frantzia ármádia önként el felejtkezvén a' Génuai respublikának tartozó betsületről annak földére bé rohant, és nemtsak a' *Pedemonti* hertzegséget, hanem az Austriai *Lombardiát* is bé rohanással fenyegette: kéntelen vólt Ő Cs. K. Felsége tulajdon státusainak bátorsága végett Olasz Orizági ármádiáját szaporítani. Ezen okból ő is (tudnilik B. *Devins*) kéntelen a' kormánya alatt lévő Cs. seregekkel a' Génuai respublika földjére bé menni, minden erejét az ellenségnek onnan való kiűzésére fordítani, hogy ekként, mind a' Császári Státusok, mind egyfzersmind a' Génuai respublika bátorságba és tsendességbe helyheztessenek. Reményli, hogy a' respublika épen olly segedelemmel fog a' Császári seregekhez lenni, a' minémüvel vólt eddig a' Fr. truppoknak, és hogy kész pénzért mindent fog azoknak tápláltatásokra szolgáltatni. Ő maga részéről azt igéri, hogy a' legkeményebb hadi fenyéteket fogja tartani, és az okoztatandó károkat is kiipótolni.

“A’ *Génuai* respublikának Státus Titoknokja illyenképen válaszolt a’ *Devins* pro memoriájára: “A’ republika, *úgymond*, protestált a’ Frantziáknak oda lett bémenetelek ellen; ugyan ezt mivel az Austriai seregek ellen is, annyival inkább, mivel ez által a’ respublikának földgyetétetik a’ hadakozásnak helyévé, és így egyedül az erőszaknak enged; de egyfzersmind reményli, hogy *Devins* Generális el fog fel tételétől állani’s a’ t. “Ezen protestációval semmit nem gondolván az Austriai ármádia megindult *Jun. 13-dikán*, és már a’ következett napon a’ Génuai földön állott.”

Batáviai Republika.

A’ *Rotterdámban* fogságra tetetett polgári előjárók, és a’ politziának igazgatója szabadon bocsátattak. A’ kereskedők házába öszve gyült és egymás közt tusakodott népet széllyel szóratta a’ Fr. commandérozó Generális. A’ Hágai patrióta kluboknak sürgetésére minden principisták megfoltattak hivatalyaiktól, hanem arra tsak ugyan még is nem mehettek, hogy fogságba vethették volna őket. Az előbbi tisztviselők azért hányatnak le hivatalyaikból, mivel mindenütt hijánosnak találtatnak a’ közönséges kaszfiák. Mivel az a’ hamis hir költetett a’ principisták által, hogy a’ Prussiai királyhoz tartozó Hollandiai helységeken légyenek, es hadi seregeket gyűjtsenek a’ Helytartó fejedelemnek fiai, igen szöknek a’ Hollandus katonák, nemtsak a’ gyalogok, hanem még a’ lovasok is lovastól eggyütt. Mellyre nézve kemény parantsolatokat adattak ki a’ köz Rendek ezen desertiónak meg akadályoztatására.

A’ *Madritban* lévő Hollandus követ *van Goes* egy promemoriát adott bé *Májusnak 13-dikán* a’ Spanyol fő miniszternek *Alcudia* hertzegnek, mellyben a’ Batáviai republika képében jelentést kívántenni arról, hogy a’ helytartói Fejedelemséget,

és az avval öfzve kötött örökös méltóságokat el tör-
lötték a' köz Rendek, és az ő hívségére való
esküvés alól fel szabadították a' nemzetet; hogy
ezen respublika minden Európai hatalmasságok-
kal közönségesen, különösen pedig a' Spanyól
királlyal állandó békességben kíván élni 's a' t. —
Melly promemoriára azt a' választ adta a' kö-
vetkezett napon a' fő minister, hogy Ő Felsége a'
király különös örömmel, és meg elégedéssel ó-
hajtya a' Batáviai respublikával, és a' köz Ren-
dekkel való barátságának állandóságát.

Nagy Britannia.

Jun. 20 dikán egy Fr. biztos jutott London-
ba, a' mint mondják, a' hadi foglyoknak fel-tse-
réltetések végett; hanem úgy vélekednek némely-
lyek, és talán nem is fundamentom nélkül, hogy
egyenes feleletet kíván a' Convent a' Londoni mi-
nisteriumtól, akar é békességet szerezni a' Fran-
tzia respublikával, minekutánna a' nemzet az új
constitutiót bé vette, avagy nem? — Meg
válik, mitsoda válaszfzal fog ez a' Frantzia biz-
tos viszfa botsáttatni. A' múlt hólnapnak végén
Londonba váratott az *Artésiai* Gróf. *Jun.* 27-dik
parantsolat ment ki a' királyi kabinetből, hogy
az Angliai ki kötő helyekben le arestáltatott Hol-
landiai hajókon lévő portékák adatassanak el, az
azokból ki jövő pénz tétessen a' Londoni bankó-
ba, azoknak számokra, a' kik sem most, sem jö-
vendőben nem részesülnek a' Batáviai revolutió-
ban. —

A' Sz. *Sebestyéni* szigethöl Frantzia Ország-
ba útaxó nyóltz eleséges hajókat el rablotta a'
Cornvallis Admirál flottája. A' *Yorki* hertzeg az
Angliában táborozó Británniai seregeknek meg-
nézésére ment, és Scóciába is szándékozik az ott
lévő katonaságnak meg vizsgálására. Az Admira-
litásnak előülője Lord *Spencer* minden Angliai és
Scóciái kikötő helyeket és tenger partokat meg

fog nézni. *Guiche* hertzeg, és *Durás* Gróf bizonyos de titkos instructióval a' Fr. hertzegekhez küldettek. A' múlt hólnapban olly rendkívül való hidegek vóltak Angliának némelly Grófságai-ban, hogy 4 ezer meg nyirt juhnál több fagyott meg a' legelő mezőkön.

A' *Nordfolki* hertzeg keményen beszélt a' Frantziákkal való hadakozásnak folytatása ellen a' felső Parlamentomban; de fontossan meg táfolta ötét Lord *Grenville*. Az alsó Parlamentomban két dolog határoztatott meg. 1.) Hogy minden esztendőben 75 ezer font sterling fizetessék ki a' *Wallisi* hertzeg adosságából. 2.) Hogy az Angliai király, és Brunsvigiai hertzeg közt végbe ment tracta fzerént 50 ezer font sterling adattassék a' Wallisi hertzegnének, hogyha özvegységre fogna jutni.

A' *Londonban* mulató *Orániai* hertzeg, és vólt Hollandiai helytartó Fejedelem egy *promemoriát* adott ki a' múlt Májusnak végén, mellynek summás értelme e' következő: "Az Orániai hertzeg, *úgymond*, még eddig szükségtelen dolognak lenni ítélte azon okoknak ki nyilatkoztatását, a' mellyek által hazájának egy ideig való el hagyására ösztönöztetett, tökéletessen meg lévén arról győzöttetve, hogy egy igazságot szerető ember sem fogja néki hazájának el hagyását vétkül tulajdonítani, egy olly időben, mellyben a' köz rendek követeket köldvén az ellenség ármádiájának vezérjeihez, velek capituláltak, vagy igazabban szólván, magokat alájok vetették. Minekutánna mindazáltal az úgy nevezett Hollandiai nemzeti képviselőknek sürgetésére a' köz Rendek *Feb.* 24-dik napján a' helytartói Fejedelemséget, és a' Generális kapitányi, 's örökös Admirálsi méltóságot azon okon el törölték vólna, hogy önnön maga a' helytartó Fejedelem eddig viselt hivatalyairól le mondott: kötelességének tartya ezen költeményt meg táfolni, és Európa szeméi eleibe terjeszteni a' dolognak valóságos mivóltát. — Minekelötte, *úgymond*, el utazott vólna a' her-

tzeg, tudtára adta a' köz Rendeknek és a' hét frígyes tartományok Rendeinek, hogy ő nem akarván a' békességnek akadályára lenni, egélz háza népével együtt egy időre eltávozni kíván hazájából. Sem a' köz Rendek, sem a' Hollandiai tartománynak Rendjei meg nem akadályoztattak őtet ezen fel tételében, sőt a' Hollandiai tartománynak hozzá küldött deputátusai úttyának siettetésére kérték őtet, azt kívánván a' Frantzia vezérek, hogy mind maga a' Fejedelem, mind familiája kezekbe adattassanak. Ezen utazását a' köz Rendek is szükségesnek, és igazságosnak lenni ismérték a' Januariusnak 19-ikén tartatott gyűlésben 's a' t.

“Melyre nézve tellyes bizodalma vagon az Orániai hertzegnek az iránt, hogy minden részre hajlástólüres ember jóvá hagyta azt a' tselekedetét, melly szerént egy olly tartományban, a' melly önként alája vetette magát a' Frantzia fegyvernek, maradni nem kívánt, előre jól tudván, hogy ha ő ott maradott vólna, bizonyosan az ellenség kezébe adták vólna őtet gyűlölői. A' részre nem hajló Publikum meg itélésére hagygya, vólt e' leg kissebb oka is a' Hollandiai nemzeti képviselőknek a' helytartó fejedelemségnek, és az azzal ölzve köttetett örökös méltóságnak el törlésére, tsak azért, hogy a' nemesség, és örökös méltóságok az egyenlőséggel meg nem egyeznének. — Egyszermind azzal hizelkedik magának, hogy minekutánna az ellenségnek járma alól hazája fel fog szabadúlni, önnön maga a' nemzet olly igazságot szerető lészzen, és őtet leg ottan vizsza fogja hívni örökös méltóságának gyakorlására, 's annak a' méltóságnak, mellyet a' vallásnak, a' jó rendtartásnak, a' mástól való nem függésnek, és a' nemzet bölidoságának fenn tartása végett adott nékie és az ő familiájának a' nemzet. — Költ a' Hampton-Courti palotában Majusnak 21-dikén 1795. elztendőben. — V-dik Wilhelm Orániai hertzeg.

Frantzia Ország.

Jun. 20-ikán Louvet választatott a' Conventnek Praesesévé. Az e' nap tartatott gyűlésben sok közönségeknek esedező leveleik olvastattak fel, mellyekben azt kérték, hogy a' Convent őrzésére rendeltetett gárda, minden osztályokból, népességekhez képest választassék ki. Ez a' jó szívvvel vették a' Conventnek mértékletes tagjai, mivel a' revolutiónak kezdetétől fogva mind úntalan szó volt erről, mindenkor e' volt az osztályoknak kívánsága, hanem a' Jakobinusi klubbal való egyet értésből mindenkor hijába valóvá tette azt a' Párisi közönség, mivel az illyetén testőrző sereg által fel óldotta volna magát a' Convent Páris városának szabad tettzése alól. Mivel mindazáltal már eleve meghatározatott, hogy az egész Fr. armádia közül választassék a' Conventnek jövődöbéli testőrző serege, nem szinte egészen, de csak ugyan bizonyos tekintetben bé telylyesítetett az osztályoknak kívánsága.

A' Közjóra ügyelő Commissio egy bizonyos tudósítást vett Rennesből az Anglusoknak azon planumokról, melly szzerénthárom különböző helyen igyekeznek a' Frantzia földre ki szállani, és hogy a' respublikának ott lévő seregei fel osztassanak, két helyen csak vakításból tesznek próbát, 's a' harmadikon pedig egész erejeket fel tételeknek eszközlésére fogják fordítani. Továbbá arról is tudósítatott a' Közjóra ügyelő Commissio, hogy egy Kis Britanniai nemes küldetett *Londonba* azon planumnak több körülállásaival, és azon különös jelekkel, mellyekkel az Anglusoknak Fr. pártokhoz való közelítésekkel élni fognak a' Rojalisták. Sok *Kis-Britanniai* és *Normandiai* kerületek egyet érteni mondatnak a' Brittusokkal, és hogy két tűz közzé foghassák a' respublikának seregeit, pártoskodásra készítik azon tartományokat. A' *Vendei Rojalisták* és *Chouánok* sok fegyvert, munitiót és ágyút kaptak a' *Jersei* és *Guernsei* szigetekből.

A' Londoni levelek bizonyosnak lenni mondják, hogy *Püisaye* a' Fr. királynak XVIII Lajosnak Generál Lajtinántja, az Anglus szolgálatban lévő 's most a' Frantziák ellen küldetett Frantzia emigránsoknak vezérje, 50 hadi tisztel, és 18 Fr. pappal, kik között vagyon *Doll* püspök is, szerentséssen ki szállott a' Kis-Britanniai földre, a' Sz. Briexi (*Fanum Sancti Brioci*) kikötő helybe, és minekutánna az egész környéket szemesen meg vizsgálta, és az ott lévő titkos agenseknek fejeivel hoszfzas conferentiát tartott volna, most már azon erőlködik, hogy azon kikötő helytől nem messze lévő hadakozó Anglus hajókat oda bátorsággal bé vihesse. *Charette* Rojalista Generális felel is azt beszélik, hogy *Püisaye*vel egyet ért, és egvenlő erővel igyekezik az Anglusok feltételeknek szerentsés eszközésére. — A' Rojalisták ármádiáját 90 ezer emberre teszik, és az egész Kis Britanniát és Normandiát hajlandónak lenni beszélik a' XVIII Lajos király hűségére való esküvésre.

Mindezekről előre tudósítatva lévén a' Párisi Közjóra ügyelő Commissió, alkalmas rendelkezett a' Brittusok és Rojalisták igyekezeteknek megakadályoztatására. Leg ottan egy tagot küldött maga kebeléből a' Kis-Britanniai tengerpartoknak szoros meg vizsgáltatására, és védelmezésére. Egyfersmind számos seregeket indítván mind a' Vendei osztályba, mind a' tengerpartoknak őrizetére olly parantsolattal ruházta fel azokat, hogy egyetlen egy fegyveres Rojalistának és Chouánnak se irgalmazzanak, hanem minden könnyörületesség nélkül öllýék és vágják őket a' hol tsak találhatták. — — *Conde* hertzeg Frantzia Országba menni igyekezik meg szaporítatott ármádiájával, kinek még most is igen sok jó barátjai vagynak ottan, a' kik vele egyet értenek, és magok utat mutatnak néki. Ezen ármádiát maga XVIII Lajos király fogja vezérleni, *Conde* hertzeg pedig Generalissimusa lenni.

A' 11 személyből álló Commissió által készített constitutio nagy kedvességet nyerni láttatik a' nemzet közt, de ebből mégsem lehet annak tökéletes vóltára következést tsinálni, mivel az 1791 és 1793-ik esztendőkbéli constitutiók is tettezettek eleinte, hanem annakutánna tapasztaltak annak sok hibái. — Versaliában egy óra tsináló iskola fog fel állítani, 's abban mindenkor 200 tanuló ifjak tanítani, kik töbnire katonafitzkók közül választatnak ki. A' *Besanconi* óra fabrika is meg fog bővitetni — *Gregoire* püspöknek javaslására egy új Commissió fog fel állítani a' tenger partyainak gondviselésére, melly 10 tagokból és 4 segédekből fog állani, 's a' leg hiresebb mathematicusok, u. m. *Lagrange*, *de la Lande*, *Cassini*, *Laplace*, *Mehain* és *Buache* oda küldetni.

A' *Jun.* 27-dik napján tartatott Convent gyűlésében a' napkeleti Pyrenéusi ármádiakormányozójának levele olvastatott fel, mellynek rövid értelme e' vala, hogy *Jun.* 14-ikén 20000 Spanyol támadta meg az ott lévő pátrióta serégeket, melly viadalban 1000-1400 Spanyol veszett el, a' Frantziaság közül pedig 55, és 297 sebesítetett meg. Ezen alkalmatossággal tudósítatott a' Convent arról is, hogy a' *Calvadosi* osztályban a' Rojalisták Generális Adjutánsa *Kergüis-Langlois* el fogatott, és sok fontos levelek találtattak keze közt.

A' Közjóra ügyelő Commissiónak végzéséből minden Európai követeknek számokra egy egy lakó hely fog rendeltetni. A' *Párisi* osztálynak meg parantsoltatott, hogy a' Frantzia emigránsoknak leg szebb házaik közül a' *St. Germáin* nevű külső városban a' leg szebb 30 házakat válasszák és tsinosítsák ki; sőt a' mi több a' házi butorok is a' Frantzia respública erszényére fognak ki készitetni. A' politziára ügyelő Commissió ki hirdetette, hogy noha már bővebb legyen Párisban az eleség mint vólt ennek előtte: mivel mindazáltal a' jövő időről is kell gondolkozni, még

most sem lehet egy személyre fél font kenyérenél többet ki adni. A' szegények közt Párisnak minden osztályaiban minden nap egy zsák liszt és egy mázsa riskása osztatik ki.

Mársiliában igen sok vér ontatott ki a' múlt *Juniusban*. A' Jakobinusok közül két száz embernél több öletett meg; a' nép dühösségének el távoztatására sokan közülök az ablakokról ugrottak le, 's úgy vesztek el, sokan másféle módon ölték meg magokat. Ezek a' Jakobinusok többni-re a' *Sz. János* nevű citadellában, avagy kastélyban voltak fogságban. Néhai *Orleánsi* hertzeg két ifjabb fiainak, a' *Conti* hertzegnek, és a' *Burbonni* hertzeg aszszonynak, a' kik hasonlóképen ottan tartattak fogságban, legkissebb sérelmére sem vólt a' kösség; még is mindazáltal a' felettébb való ijedség miatt nagy betegségbe esett a' *Burbonni* hertzeg aszszony.

Scherer Fr. Generális küldetett a' napkeleti *Pyrenéusi* Fr. ármádiának kormányozására. Noha békességes alkuba botsátkozott légyen is a' *Convent* a' *Madritti* udvarral; mindazáltal még most sem szüntek meg az egymás ellen való ellenségeskedések. *Pámpelónát* ostrom alá rekesztették a' patriota seregek.

Egy új *Journál* avagy közönséges újság levél adatik ki most *Frantzia* Országban, ilyen czim alatt: *Chouan*, mellynek írója egy *Kérnodée* nevű Chouán tisztt, egy azok közül, a' kik a' Fr. republikával szerzett békességnek magokat alája írták. A' többi között azt írja, hogyha szabadon nem botsátatnak az elfogatott Chouán vezérek, 200 ezer fegyveres ember fog szabadításokra menni; e' mellett meg tzáfollja a' Chouánsok ellen tett vádakat.

Magyar Ország.

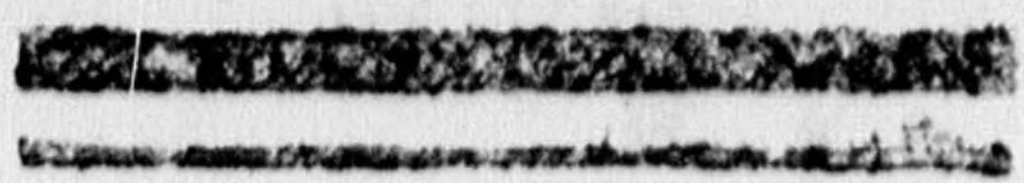
Szatthmár Vármegyéből 28 *Junii*. Leg is leg újjabb de nem a' legkedvesebb újság, hogy mind

a' Nyírségben, mind itt nállunk már Sz. János nap előtt arattak némellyek; de nem azért, mintha a' búza meg ért volna, hanem mivel reá éhezett a' szegénység, és kementzében száraztván örlött e' lisztyét. Az őszi vetések ugyan szépek, és jó biztatytyák a' gazdákat; de helyel helyel üszögösek, és a' szerentsétlen idő járásának, 's isteni látogatásnak bizonyására a' többi közt az is elég, hogy némelly helyeken, nevezetesen a' *Túnyogi* határban a' mezei ptrütsök vagy kabócza hármásával is fel mász egy búza szála, 's úgy emészti meg a' még zöldjében lévő búza szemeket.

Máramaros Vármegyében Juniusnak 28 napján. A' Fels. Helytartó Tanáts' parantsolattyára ebben a' megyében igen sok savanyú viz találtatott. A' leg nevezetesebbek a' *Szaplontzai*, melly borral elegyítetve füstölög, a' *Viski*, *Ökörmezei*, *Kabola polyánai*, és *Vantsfalvi*, mellyek magokban ihatók és savanyúk. Találtatott Szigethez is nem messze *Kabolán* egy minerális viz, mellyet Mélt. *Pogány Lajosné* Eö Nagysága mint maga földén lévő tki tisztítatván, most már egész gyönyörűségnek helyévé lön, a' mellette lévő kies kertel egygyütt, mellyben labirinthusok, vagy tévelygő utak is tsináltattak. Már sokan jó haszonnal fürödtek abban meg, és ha tovább is fog haszna tapasztaltatni, *Szigetnek* paraditsomává lészzen. Arról is rendelést tett a' Fels. Helytartó Tanáts, hogy a' ki valamelly természeti ritkaságokat talál, küldje a' Pesti fő iskolában lévő *Chemiae Professor*nak, illendő jutalmát veszi. *Máramarosban* sok van efféle, és ha a' természet esmérők nem restelkednének, sokkal szolgálhatnának. A' többi között vagyon itt egy méz forma por, melly az eleven ízénre morzsoltatván, mint a' bűdös köszikrázik, de semmi szagot és füstöt nem botsát magából, a' színe igen szép, és valamelly nemes minerát mutat.

Lengyel Ország.

Úgy hallatik, hogy nem sokára meg fog Len-

gyel Ország sorsa határozatni, és *Warsóvia* három kerületekkel együtt meg hagyatni a' Lengyel királynak. Meg válik bé tellyesedik é ez a' képzelődés. Bizonyosabbnak lenni láttatik, hogy ezen Orzágnak sorsát meg határozó követek *Grodnában* gyűllenek öszve. Gallitziából is írják, hogy a' Lengyel királynak el fogadására némelly készületek tétessenek Warsóviában. Innen iratik, hogy Gróf *Suwarov* Orosz Feldmarsál Móldva határára menni készül az ott táborozó Orosz armádiának kórmányozására, mellyből azt a' következtést tsinállyák némellyek, hogy hanemha előbbi állapottyára visszafizta tétetik Lengyel Ország, véres hadakozás támad az Oroszok és Törökök közt.

Elegyes Történetek.

Titt. *Matkovits Pál* úr, a' Kölszögi districtuális táblának érdemes Assessora, és a' dunán túl lévő A. C. tartó Superintendentziának fő Curatora még a' múlt Februariusban 1005 forintokat, és 30 krajtzárokat nyújtott bé hadi segítségül Fels. Királyunknak azon Superintendentziának nevében. — A' *Grenadái* szigetből ki űzték az Anglusok a' Frantziákat. — A' Rotterdami polgárság egy esedező levelet küldött Hágába a' Hollandiai képviselőkhöz, mellyben azt kívánnyá, hogy a' Frantziáknak ígért 100 milliómot az előbbi kormány-széknek tagjai fizessek le — Gróf *Carletti* a' Toskánai nagy hertzegnek Párisban mulató követtye meg inneplette Jun. 8-dikán a' Conventnek Jakobinusokon vett győzödelmét, és nagy vendégséget kéizitetvén mind a' Conventnek mértéklete-sebb tagjait, mind az ott lévő követeket magához hivatta. *Taliennek* szép felesége vólt a' gazda aszszony. Ezen kívül *Gerárdi*, *Valence* aszszony-ságok és *B. Stáelne* is jelen vóltanak. — Ha igaz, mind *Dümurier*, mind *la Fayette* visszafizta fognak Fr. Országba menni. Párisban a' mitsodás kerekeken fordúl a' revolutió, olyanokon fordúl az asz-

szonyi módi is. — Ennekelötte a' fül függöben is guillotinét hordoztak; most már mind elhányták, és a' Görög viseletre is reá ünván előbbi viseletek módját vették elő. Kiváltképen sok új módi fejkötöket gondoltak ki, mellyek közt leg nevezetesebb az *à la Justice* fejkötő az a' *l'humanité* kezkenövel egyetemben; nem sokára az *à la nouvelle constitution* forma fejkötöket fogják felkapni. — A' Dániai és Svéciai flották Jun. 20-kán egyesítettek a' *Koppenhágai* kikötő helyben. — Az *Augustenburgi* hertzeg 12 ezer tallért ajándékozott a' tűz által meg károsítatott *Koppenhágai* lakosoknak, 10 ezret a' Dániai korona örökös. — A' múlt Januáriusban Brüssel városára vettetett második contributióból egy millió 250 ezer livrát kész pénzben, 3 millió 750 ezret pedig assignátákban kell most le fizetni. — Minden Austriai Belgiomból kiköltözött lakosoknak szabadtság engedtetett a' honnyaikba való visszafizmenetelre. — Az Olasz Országi Cs. Kir. armádia a' *Génuai* földön ütött tábort. — A' *Rénus* és *Main* folyó vizek közt hátra maradott 15 ezer főből álló Austriai sereget *Werneck* Generál Lajtinant commandirozza. — A' Frantzia *Delfinus*, vagy XVII. Lajos királynak meggyászolására, Jun 27-dikén vette fel a' Londoni udvar a' gyászot. — A' Provinciái Grófot már ottan *XVIII Lajosnak* nevezik. Egész Angliában nagy szüksége vagyon a' kenyérnek és húsnek. — A' *Langara* Admirál kormánya alatt lévő Spanyol flottán igen nagyon uralkodnak a' nyavalyák. — *Luxenburg* várának ostromlása alatt 12 bombákat, és 1500 ágyú golyóbistlöttek bé az ostromló Fr. seregek. — Moguntziából 60 ágyút vittek az Austriai artilleristák Hejdelbergába. — Az Austriai tartományokban 80 ezer recrutát parantsolt Ő Felsége ki állitatni. Az itten és utóllýára Kis-Mártonban mulatott Frantzia hertzegnek *Polignacknak* igen szép jószágot ajándékozott az Orosz Császárné Krimiában *Catharinoslaw* város mellett; söt költséget is ele

D. O. M.

Hic. Situs. Est. Alexander. Leopoldus. Archidux. Austriae. Leopoldi. II. A. F. Regiae. Per. Europam. Juventutis. Princeps. Regni. Hungariae. Palatinus. Communibus. Nationis. Omnis. Suffragiis. Ultero. Electus. Decus. Ornamentum. Caesareae. Domus. Spes. Praesidium. Perpetuumque. Lugentium. Hungarorum. Desiderium. Invidia. Fati. In. Flore. Aetatis. Vita. Ereptus. CIOIO CCXCV.

* * *
* * * * *
Tudósítás.

Kassához két mértföldnyire fekvő *Pekliny* nevű Camerális Helységben van egy *Opál-Bánya*. Ezen *Bánya*, a jövő *Septembernek* első napján délelőtti 9 órakor, *Kassán*, az ott lévő Camerális Háznál, kótyavetye (licitáció) által árendába fog adattatni. A' ki-árendálni kívánók jelennyenek-meg tehát az említett napon és órán, *Kassán* a' nevezett Háznál. Ha kinek tette volna előre is megtekinteni az árendába bocsátatandó *Opál-Bányát*: jelentse magát a' végett *Peklinyben* a' Camerális Tifztségnél.

* * *
* * * * *
Jobbitás:

Az 52-dik levél-oldalnak utolsó sorában kell olvasni az *Oláh* helyett *Olasz* — Az 53-dik oldallevélnek utolsó előtt való sorában pedig e' helyett: *sebesséit szállította az ellenség* kell olvasni: *sebessék szállítottak részünkről.*

TUDÓSITÁS.

Ama tudós, és már több hasznos munkáji által nevezetes *Szvorényi Mihály Úr*, ez előtt a' királyi Tudományok' mindenségében, most pedig a' Wefzprémi Pap-nevelő Házban Egyházi történetek', és Egyházi törvény' Tanítója, új könyvet adott ki-ilyen tzim alatt: *Historiae Ecclesiasticae Regni Hungariae amoenitates*. Hogy ezen több, de rövid kötetekbe foglalt tudós munkát magam' költségével ki-nyomtassam, ösztönözött az Hazai szeretet, ösztönöztek azon Hazánk-béli könyvszerzők is, a' kik *Szvorényi Úrnak* tudományáról, és könyveiről dicsérettel emlékeznek. Reménylem, hogy ezen, jóllehet Deák nyelven írt munka, kedves lesz a' nemes Hazának, mind azért, hogy része a' Magyar Országgi Történeteknek, a' mellyek hasonló-képen Deák nyelven vannak meg írva: mind pedig azért, hogy ezen munka egyedül a' Tudósok kezébe való, kik mindnyájan értenek Deákul, de Magyarúl nem mindnyájan tudnak. Az egész munka im' ezeket foglalja magában:

Conspectus totius operis.

Fasciculus I.

- Num. I. De Astrico montis Pannoniae putatio primo Abbate.
- II. De causa non permiffae Facultatis Theologicae in Vniuerfitate, Quinqueecclesiis a Ludouico I. Rege instituta.
- III. De Capellis Regiis in Vngaria, Comitibus Capellae Regiae, & Regum Hung. Capellanis.
- IV. De Notariis publicis in Vngaria, auctoritate Pontificia, aut Caefarea, vel vtraque institutis.

Fasciculus II.

- Num. I. De vetere Ecclesiarum Hungaricarum ornatu.
- II. De facris, aut ex motiuo Religionis profectis ritibus apud Hungaros, dudum abolitis.

Fasciculus III.

- Num. I. De consortio, & diffidiis Vngarorum cum Cruceſignatis in Palaefthinam profiſcentibus.
- II. De Inquifitionis officio in Hungaria, & ditionibus, olim ad hanc pertinentibus.

Fasciculus IV.

- Num. I. De Legatis, & Nunciis Apostolicae Sedis in Vngaricis ditionibus.
- II. De variis pecuniarum collectis, nomine Curiae Romanae olim in Vngaria factis.

Fasciculus V.

- Num. I. De iure patronatus respectu maiorum Beneficiorum, in Ecclesia Hungarica fatis.
- II. De Praepositis, & Abbatiis Regalibus.
- III. Memoria veterum Confraternitatum in Vngaria.

Fasciculus VI.

- Num. I. Memoria veteris Ecclesiae, & Collegiati Capituli B. M. V. de Alba Regali.
- II. Memoria ceterorum Ecclesiae Hungaricae Capitulorum, quae sunt dudum extincta.

A' kiknek tetszik előre fizetni, 1 for. 30 kr. kaphatják ezen könyvet, az előre-fizetésnek ideje után pedig, a' melly Augustus hólnapnak húszadikán lejendő Sz. István Királynak napjáig tart, 2 forint lesz az ára. Tapasztalván egyébkor, hogy elég jó-szívű Hazafiak vannak, kik az illetén ügynek előmozdításában szívesen szolgálnak, reménylen ugyan

ugyan , hogy egyebek-is találkozni fognak ,
a' kik az előre-fizettetendő pénzt bé-fzedni,
's az előre-fizetőknek számát tudtomra adni
fogják ; mindazáltal a' bé-vett szokást követvén
ugyan e' végre ezeket nevezem : a' kiknek min-
den tizedik nyomtatványért, a' mellyét nálók elő-
re fizettetett, egy nyomtatvány lészzen a' jutalmok.

Budán. N. Tibóld Könyv-áros Úr.

Egerben: N. Gyalogai Ignácz Könyv-kötő Úr.

Győrött: N. Müller Ferentz Könyv-kötő Úr.

Kolo'svárott: Hochmeister Márton Könyv-
nyomtató Úr.

Köszegen: N. Ludvig Mihály Úr Könyv-kötő.

Miskoltzon: N. Molnár 'Sigmund Könyv-
kötő Úr.

Nagy Szombaton: A' Hajdoni Univers. Ti-
pogr. Factora.

Ó Budán: N. Kis István Könyv köté Úr.

Pápán: N. 'Sóldos György Könyv-kötő Úr.

Pesten: N. Kilian Könyv-áros Úr.

Pétsen: Veidinger. Márt. K. k. Úr.

Po'sonban: Schvaiger Könyv-áros Úr.

Sopronban: Püntner Könyv köté Úr.

Szebenben: Hochmeister Könyv-nyomtató Úr.

Székes. Fejér-váratt: N. Lang Ágofton
Könyv-kötő Úr.

Szombathelyen: Zsoldos István Könyv-kötő
Úr.

Veszprémben: Baumeister Ferentz Könyv-kö-
tő Úr.

20. Jun. 1795.

Streibig Jó'sef
Györi Tipogr.